

**Studentská
literární soutěž**
Univerzity Palackého

Populárně-vědecká esej

– Nová kategorie v rámci Studentské literární soutěže UP

Cíl nové esejistické kategorie

Formát populárně-naučné vědecké eseje dává studentům a studentkám možnost vyzkoušet si, jak dovedou popularizovat vědu a výzkum, kterému se věnují. Úkolem je napsat čtivý a poutavý text, který přiblíží vybraný vědecký fenomén nebo oblast výzkumu tak, aby zaujal i širší čtenářskou veřejnost. Omezení neexistuje, v kategorii tak rádi přivítáme eseje z oblastí humanitních a sociálně-vědních oborů, stejně jako přírodovědná či lékařská témata. O nejlepších textech rozhodne odborná porota a odměna pro vítěze bude nejen finanční, ale také publikační – nejlepší eseje se totiž objeví v Deníku N, týdeníku Respekt a české mutaci časopisu Wired. Vedle publikace eseje v těchto prestižních médiích se vítězové mohou těšit také na stáže v jejich redakcích.

Jak by měla esej vypadat?

Formálně by text měl být čtivý, zábavný a srozumitelný pro laika. Esej není referát ani impaktovaný článek. Je to příběh o vědě vyprávěný tak, aby bavil i zaujal. Otázky, překvapivá fakta, vlastní zkušenosti, širší kontexty a nečekané souvislosti – to vše by mohlo mít ve vašem textu své místo. Esej je zkouška z vědecké popularizace: pište jasně, srozumitelně a s osobitým stylem. Představte složité fenomény tak, aby je pochopil každý, a ukažte, že věda může být přístupná. Zkuste složitou teorii proměnit v příběh, kterému porozumí každý, kdo se rád nechá vtáhnout do světa vědy, ale zároveň není odborníkem na váš obor. Nadchněte pro svou vědu ostatní. Váš text má ukázat, že věda nejsou jen termíny, data a grafy, ale příběh, který má energii a rytmus. A pozor, v eseji sice nemají své místo citace, text však musí být opřen o vědecká fakta.

Kdo se může zúčastnit

- studenti a studentky bakalářského, magisterského i doktorského studia kterékoliv fakulty Univerzity Palackého v Olomouci
- každý může přihlásit maximálně jednu esej

Téma soutěže

- aktuální vědecký objev, trend, fenomén či výzkum vycházející z vlastní badatelské zkušenosti

Parametry soutěžního textu

- rozsah: max. 7 normostran (12 600 znaků včetně mezer)
- jazyk: čeština nebo slovenština
- text musí být původní a dosud nepublikovaný

Studentská literární soutěž

Univerzity Palackého

Hodnocení

- o vítězích rozhodne porota ve složení:
 - Martin Rychlík, vědecký novinář
 - Vendula Lužná, popularizátorka vědy na Univerzitě Palackého
 - Tomáš Franta, vedoucí marketingu a distribuce Vydavatelství UP
- hodnoticí kritéria:
 - originalita a nápad
 - srozumitelnost a schopnost vysvětlit a zpopularizovat vědecké téma
 - čtivost a stylistická kvalita
 - relevance zvoleného tématu s ohledem na aktuální společenské a kulturní fenomény

Odměna

- finanční ceny pro první tři místa (5000 Kč – 3000 Kč – 1000 Kč)
- vítězné práce budou publikovány v Deníku N, Wired a Respektu (organizátoři soutěže jednotlivé eseje přiřadí do médií na základě jejich zaměření a po domluvě s jejich editory) a jejich autoři budou moci absolvovat neplacené stáže v redakcích těchto médií.

Termíny

- uzávěrka soutěže: 6. března 2026
- vyhlášení výsledků: 6. května 2026 (během Olomouckého majálesu UP)